

STATYSTYKA REGIONALNA

Małgorzata PODOGRODZKA

Studiujący w Warszawie na tle Polski

Warszawa może być uznana za jeden z ważniejszych ośrodków akademickich w kraju. W latach 2004—2009 na jej uczelniach kształciło się ok. 18% wszystkich studentów w Polsce, podczas gdy ludność stolicy stanowiła ok. 4,5% ogółu ludności.

Celem artykułu jest ukazanie skali zmian w liczbie studentów w szkołach wyższych w Warszawie i w Polsce w rozpatrywanym okresie według płci, trybu studiowania (stacjonarny i niestacjonarny), formy własności szkoły (publiczna i niepubliczna) oraz kierunków kształcenia. Tak prowadzona analiza pozwoli na weryfikację następujących hipotez badawczych: natężenie zmian liczby studentów w Warszawie było wyraźniejsze aniżeli w Polsce; wzrósł udział studiujących kobiet, zwłaszcza w Warszawie; zmalał odsetek studentów kształcących się w szkołach publicznych, zwłaszcza w Warszawie; obniżył się udział studentów uczących się w trybie stacjonarnym, zwłaszcza w Warszawie; preferencje studentów według kierunków kształcenia nie uległy zmianie, niezależnie od formy własności szkoły oraz trybu studiowania.

Natężenie zmian liczby studentów zilustrowano średnim tempem zmian¹, a preferencje studentów² według kierunków kształcenia — wskaźnikami jednopodstawowymi³. Zmiany wartości zmiennej w dwóch punktach czasowych różniące się nie więcej niż o 10% uznano jako nieistotne.

Informacje wykorzystane w artykule pochodzą z Banku Danych Lokalnych GUS⁴ (nie uwzględniono tu informacji o studentach szkół Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych). Dane dotyczą studentów zarejestrowanych na początku roku akademickiego.

LICZBA STUDENTÓW W LATACH 2004—2009

Populacja studentów uczących się w Warszawie nieznacznie zmieniała się w badanym okresie. Zawierała się w granicach od 270 tys. do 285 tys., co stanowiło ok. 14—15% ogółu studentów w Polsce. Na początku okresu liczba ta systematycznie rosła, tj. średnio o 3% rocznie (przez pierwsze cztery lata), ale pod jego koniec już wyraźnie malała. Średniorocznie ubywało ok. 3% studentów. Mimo tych zmian, liczba osób uczących się w szkołach wyższych w stolicy w roku 2009 była i tak wyższa niż w 2004 r. W ujęciu ogólnopolskim jedynie w pierwszych dwóch latach omawianego okresu odnotowano dodatni przyrost liczby studentów (średniorocznie o ponad 1%). Jednak w okresie późniejszym ich liczba malała (o 1% z roku na rok), co spowodowało, że w roku 2009 było o ok. 60 tys. mniej studentów niż w 2004 r. Jak można zauważyć, zarówno w Warszawie jak i w Polsce odnotowano spadek liczby studentów, przy czym w stolicy wystąpił on znacznie później, ale jego natężenie było tu nieco wyraźniejsze.

¹ Miara ta określa, w jakim stopniu zmieniała się średnio wartość badanej zmiennej z roku na rok w badanym okresie. Zwykle wyrażana jest ona w procentach.

² Preferencje studentów według kierunków kształcenia wyznaczono jako udział studentów studiujących na danym kierunku w ogólnej liczbie studentów. Do określenia ich zmian porównaliśmy te wskaźniki.

³ Wskaźniki jednopodstawowe wyznaczone zostały jako iloraz wartości zmiennej w 2009 r. do 2004 r.

⁴ http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks.

Studenci według form własności szkół wyższych

W Warszawie na uczelniach publicznych odnotowano stały wzrost liczby studentów (poza rokiem 2007). Średniorocznie przybywało ich ok. 2%. W szkołach niepublicznych przez pierwsze cztery lata liczba ta również rosła (o 3% z roku na rok), ale w kolejnych nastąpił jej spadek (średniorocznie o 4%). Ten różny przebieg sprawił, że udział studentów uczących się w szkołach publicznych w ogólnej liczbie studentów wzrósł z 55% do 57%. Oznacza to, że na tych uczelniach kształciło się o 20—30% więcej studentów aniżeli w szkołach niepublicznych.

W ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych obserwujemy stale malejącą liczbę studentów (średniorocznie o 1,5%). W szkołach niepublicznych początkowo wystąpił jej wzrost (do 2008 r.) o 5% z roku na rok, a następnie dość intensywny spadek. Mimo odwrócenia tego trendu i tak liczba studentów w roku 2009 była wyższa niż w 2004 r. Spowodowało to jednakże obniżenie się udziału osób uczących się w tych szkołach w ogólnej liczbie studentów z 70% do 66%.

Reasumując, w Warszawie coraz więcej studentów wybierało naukę w szkołach publicznych, natomiast poza nią na popularności zyskiwały uczelnie niepubliczne.

Studenci według trybu studiowania i form własności szkół wyższych

Istotnym czynnikiem różnicującym system kształcenia wyższego jest tryb studiowania. Większość studentów uczących się w szkołach publicznych preferowała kształcenie w trybie stacjonarnym, a w niepublicznych — w trybie niestacjonarnym. Jednakże podział ten (udział w ogólnej liczbie studentów według trybu studiowania) zmieniał się i zależał od formy własności szkoły.

W Warszawie na uczelniach publicznych obserwowano stały wzrost odsetka studentów kształcących się w trybie stacjonarnym (z 60,5% do 63,8%), ale na skutek zmian w ogólnej liczbie studentów zmalała ich przewaga w stosunku do trybu niestacjonarnego z ponad 100% do 77%. W szkołach niepublicznych tracił zaś on na znaczeniu. W pierwszych latach badanego okresu prawie co czwarty student go wybierał, ale pod jego koniec już co piąty. Oznacza to, że początkowo studentów kształcących się w trybie niestacjonarnym było ok. 2,5 razy więcej niż w stacjonarnym, a pięć lat później już ponad 4-krotnie.

W ujęciu ogólnopolskim zmiany te przebiegały nieco inaczej od tych zaobserwowanych w Warszawie. Na uczelniach publicznych również zwiększył się udział studentów studiujących w trybie stacjonarnym (z 58% do 89%), ale przyrosty te nie były równomierne w czasie. W szkołach niepublicznych początkowo odsetek ten systematycznie rósł, ale w kolejnych latach już wyraźnie malał (z prawie co czwartego studenta wybierającego ten tryb studiowania do co szóstego). Wzrosła zatem przewaga studentów uczących się w trybie niestacjonarnym. Na początku okresu preferowało go ok. 3 razy więcej studiujących, ale pod jego koniec już 5 razy więcej.

Reasumując, na uczelniach publicznych rosła przewaga studentów wybierających stacjonarny tryb studiowania. W szkołach niepublicznych tracił zaś on na znaczeniu. Dynamika zmian liczby studentów kształcących się na uczelniach publicznych w trybie stacjonarnym w Warszawie wskazuje na ich wzrost o 2% z roku na rok oraz na spadek w niepublicznych średniorocznie o 4%. Dla Polski odnotowano podobną tendencję, ale dodatnie przyrosty były nieco słabsze (1,5%),

natomiast ujemne silniejsze (5%). Nieco odmiennym natężeniem oraz kierunkiem zmian charakteryzuje się tryb niestacjonarny. W Warszawie w szkołach publicznych liczba studentów wyraźnie rosła do roku 2006, ale w kolejnych latach kształtowała się już na zbliżonym poziomie. W szkołach niepublicznych wystąpił coroczny jej wzrost (średnio o 6%), chociaż w roku 2008 nastąpił nieznaczny jej spadek. W ujęciu ogólnopolskim w szkołach publicznych liczba studentów wybierających niestacjonarny tryb studiowania wyraźnie wahała się w pierwszych dwóch latach omawianego okresu, jednak od 2006 r. obserwowano systematyczny jej spadek (średniorocznie o 5%). W szkołach niepublicznych wystąpiły dodatnie przyrosty liczby studentów do roku 2008 (średniorocznie o ok. 8%).

W Warszawie i w Polsce nieco odmiennie kształtowała się dynamika oraz kierunek zmian w liczbie studentów według trybu studiowania i form własności szkół, zwłaszcza dla trybu niestacjonarnego. Rosła liczba studentów kształcących się w trybie stacjonarnym w szkołach publicznych, zwłaszcza w Warszawie. Natomiast niestacjonarny tryb studiowania zyskał na znaczeniu w szkołach niepublicznych, zwłaszcza w skali kraju.

Studenci według płci i form własności szkół wyższych

Wśród ogółu studentów przeważały kobiety. Stanowiły one od 56,5% do 58,5%. W Warszawie na uczelniach publicznych było ich w 2004 r. ok. 51%, a w 2009 r. już 58%. W Polsce obserwujemy podobną sytuację. W szkołach publicznych udział ten wynosił w skrajnych latach omawianego okresu 54% i 57%. W szkołach niepublicznych w Warszawie odsetek studiujących kobiet wzrósł z 52% do 60%, czyli było ich więcej niż mężczyzn odpowiednio o 33% i 47%. W Polsce wartości te wynosiły odpowiednio: 55% i 62% oraz 35% i 60%. Jak można zatem zauważyć, w salach wykładowych znacznie częściej można było spotkać studentkę, zwłaszcza na uczelniach niepublicznych — ich przewaga rosła również w skali ogólnopolskiej.

Studenci według płci, trybu studiowania i formy własności szkół wyższych

Na uczelniach publicznych w Warszawie w roku 2004 stacjonarny tryb studiowania wybrało ok. 70% mężczyzn i 64% kobiet. W 2009 r. było to 67% i 62%. Niezależnie od płci spadło zainteresowanie tym trybem kształcenia, ale nadal był on popularniejszy wśród mężczyzn. W kraju sytuacja przedstawiała się nieco inaczej. We wspomnianych latach odsetek studentów i studentek wynosił odpowiednio: 62% i 60% oraz 66% i 65%, co oznacza, że niezależnie od płci ten tryb studiowania zyskiwał na popularności, ale nieco bardziej u mężczyzn niż kobiet. Z kolei na uczelniach niepublicznych w stolicy, niezależnie od płci, obniżył się odsetek studentów kształcących się w trybie stacjonarnym. W przypadku mężczyzn zmalał on z 32% w 2005 r. do 22% w 2009 r., a dla kobiet odpowiednio z 27% do 18%. W Polsce kierunek zmian był podobny. Udział studentów obniżył się z 26% do 18%, a studentek z 25% do 17%. Jak można zauważyć ten tryb studiowania był zatem częściej wybierany przez mężczyzn, zwłaszcza w Warszawie.

Zaobserwowane zmiany odsetka studentów według płci wynikały z różnej dynamiki ich liczby według trybu studiowania. W ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych liczba mężczyzn studiujących w trybie stacjonarnym wyraźnie wahała się, ale z tendencją do jej wzrostu. W szkołach niepublicznych odnotowano jej systematyczny spadek (średniorocznie o ok. 5%). W Warszawie kierunek zmian był podobny. W szkołach publicznych przybywało z roku na rok ok. 1% studentów, natomiast w niepublicznych ubywało ich średniorocznie o 7%. Z kolei zarówno w stolicy, jak i w kraju na uczelniach publicznych liczba studentek stale rosła (średniorocznie o ok. 8%). W szkołach niepublicznych w kraju początkowo liczba ich również rosła, ale później wyraźnie zmalała. Stale ubywało studentek w Warszawie (średniorocznie o ok. 5%).

Nieco inaczej zmiany w liczbie studentów przebiegały dla trybu niestacjonarnego. Na uczelniach publicznych, zarówno w przypadku kobiet i mężczyzn, w ujęciu ogólnopolskim obserwujemy ich spadek. W stolicy ich wzrost wystąpił w pierwszych trzech latach badanego okresu, a w kolejnych kształtował się już na podobnym poziomie. W szkołach niepublicznych aż do roku 2007 obserwowano stały wzrost liczby mężczyzn. W Warszawie ich średnioroczne przyrosty wynosiły ok. 13%, a w Polsce 10%. Po tym okresie nastąpiło zaś odwrócenie trendu. Z kolei liczba studentek rosła do 2006 r. (o ok. 1% z roku na rok), a w kolejnych latach kształtowała się już na zbliżonym poziomie.

Na uczelniach publicznych w skali kraju na wzrost liczby studentów w większym stopniu wpływali mężczyźni, a na ich spadek kobiety, natomiast w Warszawie zarówno o wzroście, jak i spadku decydowały kobiety. Na uczelniach niepublicznych wzrost liczby studiujących osób wynikał w większym stopniu z rosnącej liczby studentek.

STUDENCI WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA

W analizie udziału studentów według kierunków kształcenia wyodrębniono następujące grupy: humanistyczno-społeczna (w jej skład wchodzi kierunek pedagogiczny, humanistyczny, artystyczny i społeczny), ekonomiczno-prawna (ekonomia i administracja, prawo, dziennikarstwo i informacja), matematyczno-przyrodnicza (biologia, ochrona środowiska, fizyka, matematyka i statystyka, informatyka), medyczna (medycyna i opieka społeczna), techniczna (kierunek inżyniersko-techniczny, produkcja i przetwórstwo, architektura i budownictwo), rolnicza (rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo oraz weterynaria) oraz usługi (transportowe, ochrona i ubezpieczenie).

Kierunki kształcenia według form własności szkół wyższych

W ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych najwięcej studentów uczyło się na kierunku humanistyczno-społecznym. Nieco mniej popularny był kierunek ekonomiczno-prawny oraz techniczny. Z kolei na uczelniach niepublicznych dominowały kierunki humanistyczno-społeczny oraz ekonomiczno-prawny. Łącznie na tych kierunkach (odpowiednio trzech oraz dwóch kierunkach) studiowało ok. 75% studentów. Zatem na uczelniach niepublicznych wystąpiła większa koncentracja studentów według kierunków studiów oraz w szkołach tych udział studentów uczących się na pozostałych kierunkach był wyraźnie niższy niż na publicznych (poza usługami). W Warszawie odsetek studentów kształcących się na poszczególnych kierunkach różnił się od obserwowanego w kraju. W szkołach publicznych był on wyraźnie niższy na kierunku matematyczno-przyrodniczym, natomiast na rolniczym znacznie wyższy. Na uczelniach niepublicznych częściej studiowano na kierunku humanistyczno-społecznym, a rzadziej na ekonomiczno-prawnym i medycznym.

Preferencje studentów co do kierunków kształcenia tylko nieco zmieniły się w omawianym okresie. W ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych wzrósł udział studentów na kierunku medycznym i usługi (o ponad 40%), a spadł na kierunkach rolniczym i ekonomiczno-prawnym (o ponad 10%). W szkołach niepublicznych wyraźnie wzrosło zainteresowanie kierunkami medycznym i technicznym. Pierwszy z nich był ponad 4-krotnie częściej wybierany w 2009 r. aniżeli w 2004 r., a drugi 3-krotnie częściej. Na znaczeniu zyskały również usługi (o 18%). Wyraźnie zaś spadła popularność kierunku matematyczno-przyrodniczego (o ponad 40%). W Warszawie w szkołach publicznych odnotowano wzrost zainteresowania tymi samymi kierunkami co w Polsce, ale o nieco niższym natężeniu. Na kierunku medycznym wynosił on 31%, a na usługach 22%. Na uczelniach niepublicznych zyskały popularność te same kierunki co w kraju, ale ich dynamika była tu znacznie wyraźniejsza, zwłaszcza na kierunku medycznym. Spadło też zainteresowanie kierunkiem matematyczno-przyrodniczym (o 17%) oraz usługami (o ponad 26%).

Kierunki kształcenia według trybu studiowania i form własności szkół wyższych

W Polsce studenci kształcący się na uczelniach publicznych w trybie stacjonarnym najczęściej wybierali kierunek humanistyczno-społeczny (ok. 30% studentów). Nieco mniej popularny był ekonomiczno-prawny i techniczny (po ok. 20%), a następnie matematyczno-przyrodniczy (ok. 15%). W szkołach niepublicznych preferowane były też kierunki humanistyczno-społeczny i ekonomiczno-prawny. Łącznie studiowało tam ok. 75% studentów. Natomiast na kierunku technicznym w szkołach niepublicznych uczyła się co pięćdziesiąta osoba, a na matematyczno-przyrodniczym co dwunasta. Jedynie usługi w tych szkołach cieszyły się znacznie większą popularnością aniżeli w publicznych. Jak można zatem zauważyć, wśród studentów uczących się w trybie stacjonarnym na uczelniach publicznych wybór kierunków studiów był bardziej zróżnicowany aniżeli w niepublicznych. W Warszawie sytuacja przedstawiała się właściwie

analogicznie, tylko nieco częściej na uczelniach publicznych wybierany był kierunek humanistyczno-społeczny, a rzadziej kierunek matematyczno-przyrodniczy.

Preferencje studentów co do wyboru kierunków kształcenia w trybie stacjonarnym uległy nieznacznej zmianie. W ujęciu ogólnopolskim w szkołach publicznych odnotowano wzrost zainteresowania kierunkami medycznym (o ponad 30%) i usługami (o ponad 41%). Natomiast spadek dotyczył kierunków rolniczego (o 15,5%) oraz ekonomiczno-prawnego (o 11%). Na uczelniach niepublicznych wzrost popularności odnotowano na tych samych kierunkach co w szkołach publicznych, ale na kierunku medycznym był on ponad 3-krotny, a na kierunku usługi wzrósł o 32%. Ponadto o 92% wzrosło zainteresowanie kierunkiem technicznym. W Warszawie w szkołach publicznych zyskiwały na znaczeniu te same kierunki co w Polsce. Na uczelniach niepublicznych wzrosła, podobnie jak w kraju, popularność kierunków medycznego oraz technicznego.

Wśród studentów uczących się w trybie niestacjonarnym obserwujemy w kraju dominację dwóch kierunków: humanistyczno-społecznego i ekonomiczno-prawnego. W uczelniach publicznych łącznie studiowało na nich prawie 72% studentów, a w niepublicznych ok. 78%. Ponadto na uczelniach publicznych nieco częściej niż co dziesiąty student kształcił się na wydziale technicznym, a nieco rzadziej niż co dziesiąty na matematyczno-przyrodniczym. Na uczelniach niepublicznych co dwunasta osoba wybierała usługi. W Warszawie preferencje studentów były podobne jak w Polsce. Jedynie w szkołach publicznych nieco chętniej wybierany był kierunek rolniczy, natomiast rzadziej kierunek matematyczno-przyrodniczy. Na uczelniach niepublicznych chętniej wybierano kierunki usługi i ekonomiczno-prawny.

Preferencje dotyczące kierunków studiów nie uległy istotnej zmianie. W ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych jedynie wyraźny wzrost

zainteresowania miał miejsce na kierunkach medycznym (o ponad 100%), usługi (o 42%) oraz technicznym (o 28%). Z kolei spadek wystąpił na kierunku humanistyczno-społecznym (o 12%). W szkołach niepublicznych zmiany były podobne, ale kierunki medyczny i techniczny cieszyły się ponad 4-krotnym wzrostem popularności, a kierunkiem usługi zainteresowało się o 18% więcej studentów. Natomiast o 38% rzadziej wybierany był kierunek matematyczno-przyrodniczy. W Warszawie w szkołach publicznych zmiany w wyborze kierunków studiów były podobne, jednak mniej dynamiczne jak w kraju. Odnotowano wzrost zainteresowania kierunkiem medycznym o 22%. Spadek wystąpił zaś na kierunku humanistyczno-społecznym (o 12%). W szkołach niepublicznych sytuacja przedstawiała się odwrotnie. Zaobserwowano wielokrotnie wyższy wzrost zainteresowania niż w kraju kierunkami medycznym i technicznym, natomiast odnotowano spadek studiujących o ponad 32% na kierunku usługi.

Kierunki kształcenia według płci i form własności szkół wyższych

Wśród studentów mężczyzn w ujęciu ogólnopolskim w szkołach publicznych najczęściej wybierany był kierunek techniczny. Nieco mniejszym zainteresowaniem cieszyły się kierunki humanistyczno-społeczny oraz ekonomiczno-prawny. Łącznie studiowało tam ok. 75% studentów. W szkołach niepublicznych prawie co drugi student wybierał kierunek ekonomiczno-prawny i prawie co trzeci kierunek humanistyczno-społeczny, natomiast co dziewiąty matematyczno-przyrodniczy. W Warszawie odnotowano podobny wzorzec wyboru kierunków studiów.

Studentki w ujęciu ogólnopolskim na uczelniach publicznych wybierały przede wszystkim kierunek humanistyczno-społeczny (nieco częściej niż co trzecia z nich). Prawie co piąta studiowała na kierunku ekonomiczno-prawnym, a co ósma na matematyczno-przyrodniczym lub technicznym. Na uczelniach niepublicznych najwięcej kobiet kształciło się na kierunkach ekonomiczno-prawnym (prawie 40%), a następnie humanistyczno-społecznym (ok. 34%). Prawie co dziesiąta studiowała na kierunkach matematyczno-przyrodniczym lub usługi.

W Warszawie w szkołach publicznych co druga studentka wybierała kierunek humanistyczno-społeczny i co czwarta ekonomiczno-prawny, czyli częściej niż w kraju. Najmniejszą popularnością cieszył się zaś kierunek usługi. Na uczelniach niepublicznych sytuacja była podobna. Co trzecia studentka studiowała na kierunku ekonomiczno-prawnym, a co dziesiąta na kierunku usługi. Można zatem zauważyć, że w stolicy wzorzec wyboru kierunków studiów w przypadku kobiet był nieco inny jak w kraju.

Porównując preferencje kobiet i mężczyzn co do wyboru kierunków studiów można stwierdzić, że były one nieco inne w szkołach publicznych, ale bardzo podobne na uczelniach niepublicznych.

Kierunki kształcenia według płci, trybu studiowania i form własności szkół wyższych

W ujęciu ogólnopolskim mężczyźni studiujący w trybie stacjonarnym na uczelniach publicznych najczęściej wybierali kierunek techniczny (33%). Prawie dwukrotnie rzadziej uczyli się na kierunkach humanistyczno-społeczny, ekonomiczno-prawny oraz matematyczno-przyrodniczy. Natomiast w szkołach niepublicznych dominował kierunek ekonomiczno-prawny (40%). Niewiele mniej popularny był kierunek humanistyczno-społeczny (30%), zaś odsetek studentów uczących się na kierunku technicznym nie przekraczał 4%.

W Warszawie wybory były podobne jak w kraju. Jedynie w szkołach publicznych nieco większą popularnością cieszył się kierunek ekonomiczno-prawny, natomiast rzadziej kierunek techniczny. Na uczelniach niepublicznych sytuacja była odmienna. Powodzenie miał tu bowiem kierunek humanistyczno-społeczny oraz znacznie rzadziej wybierano kierunek usługi.

W Polsce studentki na uczelniach publicznych preferowały głównie kierunek humanistyczno-społeczny. Prawie o połowę mniej było ich na kierunku ekonomiczno-społeczny i prawie co dziewięta z nich studiowała na kierunkach matematyczno-przyrodniczym lub technicznym. Na uczelniach niepublicznych sytuacja przedstawiała się nieco inaczej. Mniej niż połowa kobiet kształciła się na kierunku humanistyczno-społeczny, czyli znacznie więcej niż na uczelniach publicznych, ale co trzecia na kierunku ekonomiczno-prawny (prawie dwukrotnie częściej niż na publicznych). Co dziesiąta studiowała zaś usługi.

W Warszawie wzorec wyboru kierunków studiów realizowany przez kobiety był podobny jak w kraju. Zarówno na uczelniach publicznych i niepublicznych najczęściej wybierany był humanistyczno-społeczny, a na uczelniach publicznych ekonomiczno-prawny. Mniejszym zainteresowaniem cieszył się zaś na uczelniach publicznych kierunek matematyczno-przyrodniczy, a na niepublicznych medyczny i techniczny.

Porównując zainteresowanie kierunkami studiów w trybie stacjonarnym można zauważyć, że w szkołach publicznych było ono odmienne wśród kobiet i mężczyzn, a na uczelniach niepublicznych bardzo podobne.

W skali kraju studenci mężczyźni kształcący się w trybie niestacjonarnym w szkołach niepublicznych wybierali podobne kierunki kształcenia jak w trybie stacjonarnym, ale na uczelniach publicznych co czwarty studiował na kierunkach humanistyczno-społeczny lub ekonomiczno-prawny albo techniczny. Kierunek matematyczno-przyrodniczy miał o prawie 1/3 mniej zwolenników. W Warszawie wybory te były nieco inne jak dla Polski. Na uczelniach publicznych dominowały trzy kierunki: humanistyczno-społeczny, ekonomiczno-prawny i techniczny (łącznie 80% studentów). Na uczelniach niepublicznych najczęściej wybierany był kierunek humanistyczno-społeczny i ekonomiczno-prawny, a prawie dwukrotnie rzadziej kierunek matematyczno-przyrodniczy oraz usługi.

Wśród studentek wybór ten był nieco mniej zróżnicowany. W ujęciu ogólnopolskim najczęściej wybierały one kierunki humanistyczno-społeczny oraz ekonomiczno-prawny, niezależnie od formy własności szkoły (80% studentek). Dodatkowo na uczelniach niepublicznych wyraźnie dominował też kierunek usługi. W Warszawie najczęściej preferowane były te same kierunki jak w Polsce. Jedynie w szkołach publicznych znacznie większym zainteresowaniem cieszyły się kierunki techniczny i rolniczy, a niższym kierunki matematyczno-przyrodniczy i usługi. Na uczelniach niepublicznych kobiety nieco częściej wybierały usługi, a rzadziej kierunek medyczny.

Podsumowanie

Przeprowadzone rozważania pozwalają na wyciągnięcie kilku spostrzeżeń ogólnych. W ujęciu ogólnopolskim obserwowano spadek liczby studentów w szkołach wyższych, ale w Warszawie ich nieznaczny wzrost. Oznacza to, że odsetek studentów studiujących w stolicy zasadniczo nie zmienił się. Na uczelniach publicznych w kraju obserwowano systematyczny spadek liczby studentów, a na uczelniach niepublicznych trend rosnący. W Warszawie tendencja ta była odwrotna. Spowodowało to, że wzrósł udział studentów studiujących w szkołach publicznych, podobnie jak i ich przewaga. Zarówno w Warszawie, jak i w kraju na uczelniach publicznych preferowano stacjonarny tryb studiów, a w szkołach niepublicznych częściej wybierano tryb niestacjonarny. Jednakże z czasem w ujęciu ogólnokrajowym w szkołach publicznych wzrósł udział studentów uczących się w trybie stacjonarnym, a tym samym i ich przewaga nad osobami studiującymi w trybie niestacjonarnym. W szkołach niepublicznych odsetek osób studiujących w tym trybie zmalał.

W Warszawie zmiany te przebiegały nieco inaczej. Mimo wzrostu w szkołach publicznych odsetka studentów kształcących się w trybie stacjonarnym, ich przewaga nad trybem niestacjonarnym zmalała. Z roku na rok przyrosty liczby studentów uczących się w trybie stacjonarnym były mniejsze aniżeli studiujących w trybie niestacjonarnym. W szkołach niepublicznych zmiany były analogiczne jak w kraju.

Niezależnie od typu własności szkoły wśród ogółu studentów przeważały kobiety, zwłaszcza na uczelniach niepublicznych, a ich udział w ogólnej liczbie studentów nieznacznie wahał się w analizowanym okresie. W Warszawie zmiany te były nieco wyraźniejsze oraz częściej można było spotkać na uczelniach studentkę aniżeli studenta, zwłaszcza w szkołach niepublicznych.

Większość studentów wybierała stacjonarny tryb kształcenia, jednak jego znaczenie malało. W szkołach publicznych natężenie zmian było podobne w przypadku kobiet i mężczyzn, przy czym ten tryb studiowania częściej wybierali mężczyźni, zwłaszcza w Warszawie. W szkołach niepublicznych odnotowano podobne zmiany, ale u mężczyzn traciły one nieco szybciej na

znaczeniu, zwłaszcza w ujęciu ogólnokrajowym. Zarówno w Warszawie, jak i w Polsce w szkołach publicznych najwięcej studentów wybierało kształcenie na kierunkach: humanistyczno-społecznym, ekonomiczno-prawnym oraz technicznym. Łącznie uczyło się na nich ok. 75% studentów. W szkołach niepublicznych dominowały dwa pierwsze kierunki i również na nich studiowało prawie 3/4 ogółu studentów. Studenci uczący się w trybie stacjonarnym w szkołach niepublicznych wybierali najczęściej (była to zdecydowana ich większość) kierunki humanistyczno-społeczny i ekonomiczno-prawny, a na uczelniach publicznych dodatkowo kierunek techniczny. Natomiast kształcący się w trybie niestacjonarnym preferowali kierunki humanistyczno-społeczny i ekonomiczno-prawny. Wśród studentek najbardziej obleganymi kierunkami były humanistyczno-społeczny oraz ekonomiczno-prawny, a wśród studentów również i techniczny.

dr Małgorzata Podogrodzka — SGH

SUMMARY

The paper discusses changes in the number and structure of students in 2004—2009 (by gender, school ownership, mode of study and specializations) in Warsaw and Poland. The analysis also allows to verify theses that the change intensity in the number of students of Warsaw was more pronounced than in Poland and that the choice of fields of study depended on the ownership form of school and shaped differently for men and women and place of study. The analysis used information from the Local Data Bank of the CSO.

РЕЗЮМЕ

В статье представляется характеристика изменений числа и структуры студентов в 2004—2009 гг (по полу, форме собственности школы, режиму обучения и его специальностям) в Варшаве показанных на фоне Польши. Проведенный анализ позволяет проверить тезисы в частности, о том, что интенсивность изменений числа студентов в Варшаве была более четкая чем во всей стране и, что выбор специальности обучения был зависимым от формы собственности школы и по разному определялся для женщин и мужчин, а также от места учебы. В анализе были использованы информации из банка локальных данных ЦСУ.